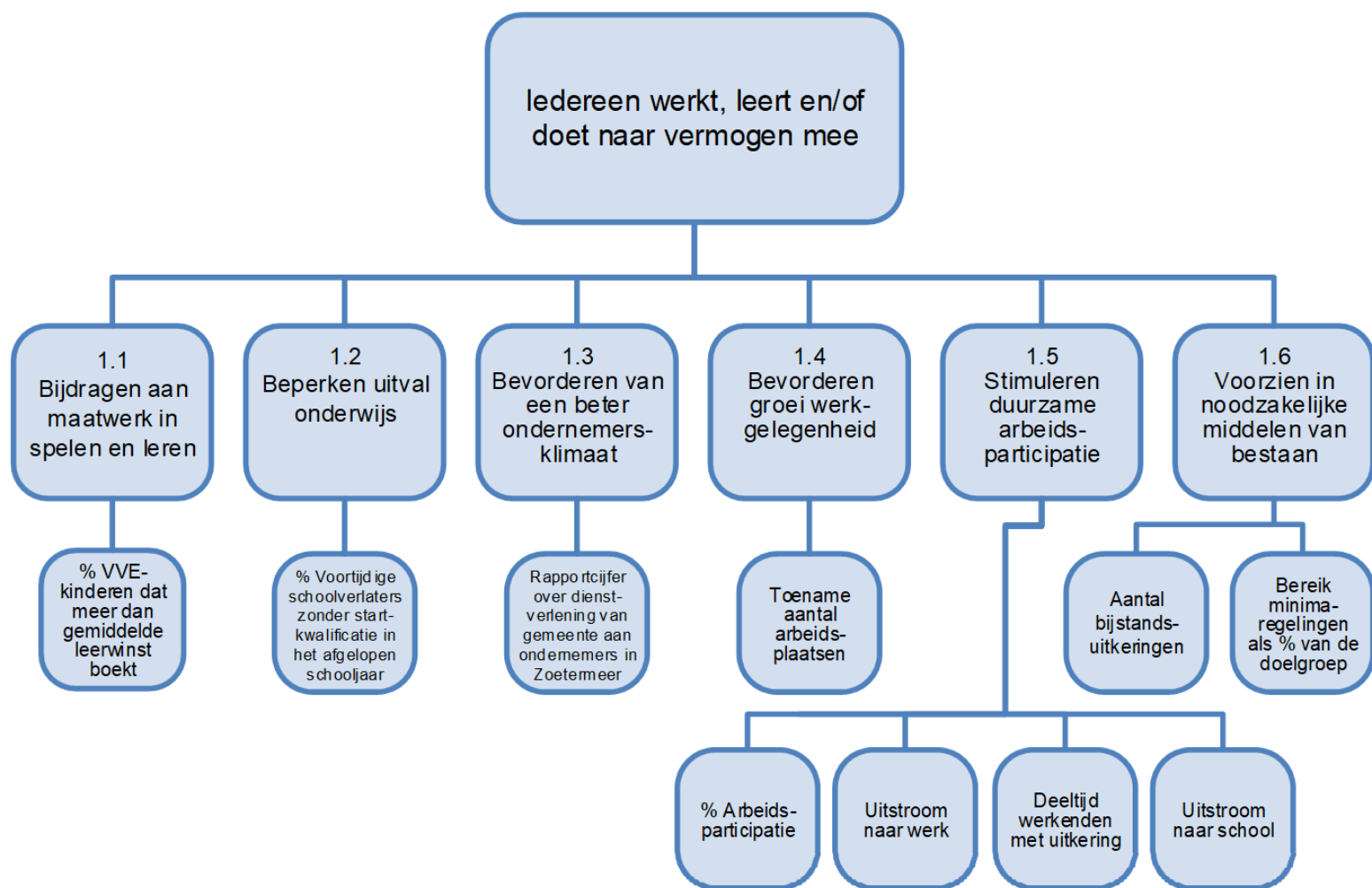




gemeente
Zoetermeer

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie





Algemene doelstelling: Iedereen werkt, leert en/of doet naar vermogen mee

Iedereen werkt, leert en/of doet naar vermogen mee

Onderwijs

Samen met de besturen voor onderwijs en kinderopvang zorgen we voor een goede en stimulerende leeromgeving voor ieder kind en elke (jong)volwassene. We willen dat zij zich volledig kunnen ontwikkelen tot zelfstandige en sociale mensen. Daarom is in 2024 de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs en jeugdhulp versterkt. Dat doen we bijvoorbeeld door een collectief jeugdhulpaanbod op het speciaal onderwijs.

We werkten aan een betere overgang voor het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs richting de techniek. Voor het techniekonderwijs is het *Technieklein* geopend. Daar maken basisscholen en het voortgezet- en middelbaar beroepsonderwijs kennis met bouw- en installatietechniek.

De wet '*Van school naar duurzaam werk*' wordt een jaar later ingevoerd dan gemeld in de begroting 2024. Waarschijnlijk in januari 2026. Het doel van dit wetsvoorstel is om jongeren die gediplomeerd uitstromen van het mbo te begeleiden naar de arbeidsmarkt. Die nazorgtaak ligt bij het mbo en zij stemmen af met de gemeente. Deze voorbereidingen zijn wel zoals gepland in 2024 gestart. Dit is voor het nieuwe regionale programma *voorkomen schoolverlaten*, samen met de *aanpak jeugdwerkloosheid* en het *domein zorg en veiligheid*.

Economie

Voor een gezonde doorontwikkeling van de stad zijn meer banen nodig. We sturen daarvoor op voldoende en aantrekkelijke (duurzaam, van goede kwaliteit) ruimte voor werkgelegenheid en we ondersteunen ondernemerschap.

We onderzoeken hoe we de openbare ruimte zo goed mogelijk gebruiken voor werk. We kijken daarvoor ook naar bouwkavels die nog ontwikkeld worden. Daarnaast is geadviseerd over ruimtegebruik voor werkgelegenheid op andere plaatsen in de stad. Bijvoorbeeld bij:

- Ruimtelijke initiatieven
- In gebiedsprogramma's.
- Concept ruimtelijke strategie.
- Verschillende ontwerp omgevingsprogramma's.

De gebruikers en eigenaren van gebouwen en de gemeente zijn samen verantwoordelijk voor aantrekkelijke werkomgevingen. We onderhouden daarvoor de samenwerking met bestaande ondernemersgroepen. Ook is het gelukt om elk van de drie noordelijke bedrijventerreinen een eigen stichting te laten oprichten.

We maken het aantrekkelijker om een bedrijf in Zoetermeer te hebben. Dat doen we door meer mensen en geld in te zetten voor milieuvriendelijke veranderingen (de energietransitie). Ook blijven we MKB-ondernemers ondersteunen bij digitalisering.

Arbeidsparticipatie en inkomensbeleid

Om duurzame arbeidsparticipatie te stimuleren zijn in 2024 diverse activiteiten verricht via werkbedrijf de Binnenbaan en met de partners binnen de Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal.

In 2024 is wederom veel aandacht gegeven aan het herstellen van bestaanszekerheid van mensen. Steeds meer huishoudens hebben moeite om rond te komen. Het college heeft daarom een actieonderzoek gedaan naar 'besteedbaar inkomen'. De raad heeft in december het raadsvoorstel hierover vastgesteld.

We hebben ingezet op preventie en schuldhulpverlening om de financiële zelfredzaamheid van inwoners te vergroten en hen hierbij te ondersteunen waar dat nodig is.

Doelstelling 1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

In de onderwijsvisie hebben wij opgeschreven wat wij belangrijk vinden. Dit hebben we verdeeld over 4 onderdelen; de pijlers. Wat hebben we bereikt in 2024 in de vier pijlers van onze onderwijsvisie?

Pijler 1. We stimuleren dat er een (onderwijs)aanbod op maat is. Zo kan ieder kind, iedere jongere en volwassene zich zo goed mogelijk ontwikkelen in kwalitatief goede accommodaties

- De 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs' is niet vernieuwd. We wachtten op besluitvorming over de *Wet planmatige aanpak onderwijshuisvesting*. De Raad van State bracht daarover begin juli 2024 advies uit. Eind 2024 was deze wet nog niet in de Tweede Kamer behandeld.
- Het aantal leerlingen op het Integraal Kind Centrum (IKC) De Vijf Pilaren van het schoolbestuur Yunus Emre en Junis kinderopvang is ook in 2024 gegroeid. Na de zomervakantie 2024 is de school met een extra groep gestart. Voor deze extra groep is in het gebouw Carry van Bruggenhove 23 een klaslokaal beschikbaar gesteld. Met dit lokaal erbij heeft de school nu 12 klaslokalen in gebruik.
- Er zijn twee noodlokalen geplaatst naast IKC De Klimboom aan de Nesciohove 105. Voor deze noodlokalen is een omgevingsvergunning verleend voor 5 jaar. Deze zijn bedoeld voor kinderen van De Klimboom die tot de zomervakantie 2024 gebruik hebben gemaakt van klaslokalen in het gebouw Carry van Bruggenhove 23. De lokalen in de Carry van Bruggenhove 23 zijn na de zomervakantie toebedeeld aan De Vijf Pilaren.
- Eind februari is het voormalige zalencentrum 2BHome aan de Dr. J. W. Paltelaan 103 tijdelijk in gebruik genomen als onderwijslocatie voor de Internationale Schakelklassen (ISK) voor kinderen van 12 - 16 jaar. Dit zijn kinderen die vanuit het buitenland naar Nederland zijn gekomen en de Nederlandse taal nog niet spreken of begrijpen.

Pijler 2. Het organiseren met partners van goed onderwijsaanbod

- Ook in 2024 zijn vanuit het *Nationaal Programma Onderwijs (NPO)* verschillende activiteiten aangeboden om corona-achterstanden in het onderwijs te verminderen. Wat gebeurde er bijvoorbeeld?
 1. Het Doeboek voor natuur- en milieueducatie is gemaakt en verspreid.
 2. Er zijn verschillende gastlessen aangeboden.

3. Er is online jongerenwerk aangeboden voor moeilijk bereikbare jongeren. Dit heeft geleid tot 1093 unieke deelnemers. Zij namen deel aan online evenementen. Ook is er een groep van bijna 200 jongeren in de online community. Binnen de online community kunnen de jongeren vragen stellen, ervaringen delen en voor de jongeren belangrijke thema's bespreken.
 4. We hebben extra ingezet op het voorkomen van schooluitval via de aanpak '*Aanwezigheid en welbevinden*' in het voortgezet onderwijs.
 5. Ook hebben verschillende voortgezet onderwijs-scholen hun schoolplein opnieuw ingericht om leerlingen meer te laten bewegen.
 6. Het driejarig onderzoek naar de inzet en samenwerking van de zorgteams is afgerond en geëvalueerd. De aanbevelingen zijn vertaald naar een concreet actieplan van en voor de zorgteams op de voortgezet onderwijs scholen voor 2025 en verder.
- Er is hard gewerkt om ontwikkelingsachterstanden bij jonge kinderen te verminderen. Aan het begin van 2024 bereikten we 73% van de peuters met een achterstand. Aan het einde van 2024 is dit gestegen naar 79%. Ook zijn er meer vakantiescholen gekomen. In 2023 was er één. In 2024 waren er drie. De betrokkenheid van ouders is vergroot, omdat verschillende scholen zich extra hebben ingezet om hun ouderkamer te verbeteren.
 - We hebben afspraken gemaakt met de kinderopvang en de schoolbesturen van het primair- en voortgezet onderwijs over het tegengaan van segregatie, het bevorderen van integratie, het oplossen van onderwijsachterstanden en het afstemmen van inschrijvings- en toelatingsprocedures. Deze afspraken zijn gemaakt tijdens het bestuurlijk platform *Lokaal Educatieve Agenda (LEA)*. In 2024 is vanuit de LEA de [website](#) 'rijke leeromgeving Zoetermeer' voor medewerkers in de kinderopvang en het onderwijs gelanceerd. De website geeft informatie over aanbod, praktijkervaringen en landelijke subsidieregelingen.

Pijler 3. Een goede start en actief kunnen blijven op de arbeidsmarkt

- Het '*TechniekPlein Zoetermeer*' is in 2024 geopend. Dit is een praktijkruimte waar jongeren en volwassenen kennismaken met de techniek- en de bouwsector. Leerlingen van het primair, voortgezet en mbo-onderwijs leren hier meer over de beroepen in de bouw. Ook oefenen ze hier in een levensechte omgeving. Jongeren en volwassenen uit Zoetermeer en omliggende gemeenten kunnen hier terecht voor voorlichting en (om)scholing.
- In 2024 is het IT-onderwijs in de *Dutch Innovation Factor (DIF)* verder ontwikkeld. De vijf labs van de DIF hebben geholpen met nieuwe innovaties op het gebied van IT/ICT, Cybersecurity, E-Health en Applied Data Science. Dit zijn:
 1. Het Experimenteerhuis
 2. Het Gamelab
 3. Het Inspiratielab
 4. I-Lab West
 5. Het Cybersecurity Livinglab).
- Ook is het IT Verband Zuid-Holland sterker geworden en zijn meer bedrijven aangesloten bij de Dutch Innovation Community.

Pijler 4. Iedere volwassen inwoner beschikt over voldoende basisvaardigheden

- Laaggeletterdheid richt zich op mensen die moeite hebben met lezen, schrijven, digitale vaardigheden en rekenen; de basisvaardigheden. Het college is in 2024 doorgegaan met het uitvoeren van het regionale- en lokale meerjarenplan Laaggeletterdheid. De aandacht is onder andere gericht op bewustwording onder personeel van gemeentelijke uitvoerende afdelingen. Zij kregen informatie over 'wat laaggeletterdheid is en wat de gevolgen kunnen zijn' en zij leerden laaggeletterdheid herkennen. Daarnaast was het regionale Glazen Radiohuis weer in de regio. Dit draagt bij aan kennis over laaggeletterdheid bij inwoners in de regio en werft nieuwe taal-vrijwilligers. Ook is een regionale netwerkbijeenkomst georganiseerd voor ondernemers genaamd 'Taal op de Werkvloer'.

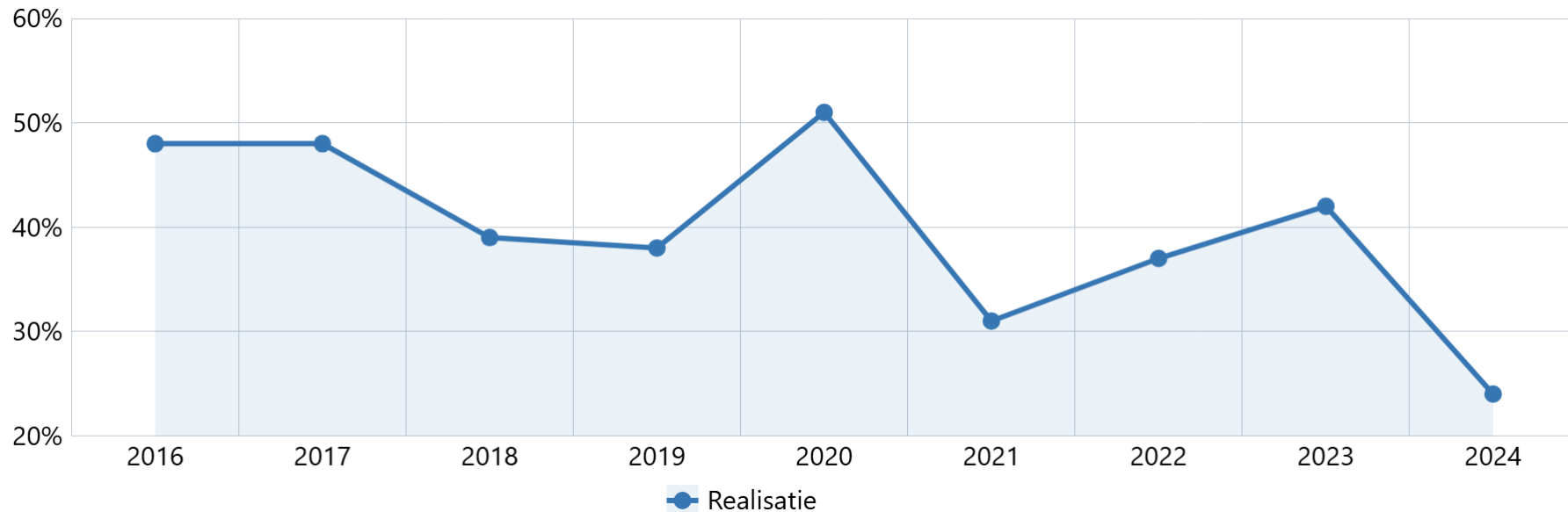
Het Zoetermeerse informele (camouflage) aanbod is in 2024 uitgebreid en onze aanbesteding op het formele educatieaanbod is scherper ingezet. Daarnaast is de evaluatiemonitor laaggeletterdheid verfijnd en uitgezet.

% VVE-kinderen dat een meer dan gemiddelde leerwinst boekt (Realisatie 2024)

Van kinderen met een ontwikkelingsachterstand die meedoen aan een Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)-programma wordt de vooruitgang o.a. op het gebied van taal bijgehouden. We bekijken of de kinderen meer leerwinst boeken dan wat gemiddeld is voor hun leeftijdscategorie in Nederland.

Bron: Jaarlijkse monitor VVE Zoetermeer

Type	2023	2024
Begroting	46%	46%
Realisatie	42%	24%



Toelichting

Doel gehaald: Nee.

Toelichting: Het doel van 50% meer dan gemiddelde leerwinst bij peuters is niet gehaald. Ook het doel van 40% bij kleuters met onderwijsachterstanden is niet behaald. We zien dat de percentages meer dan gemiddelde leerwinst de laatste jaren bij beide groepen daalt. Dit komt onder andere doordat er steeds meer zorgkinderen in de groep geplaatst worden. Ook groeien veel kinderen meertalig op. Onder andere door social media gebruiken kinderen steeds vaker Engelse woorden in plaats van Nederlandse. Daarnaast zijn er steeds meer kinderen niet schoolrijp, dus niet klaar voor school als ze instromen in groep 1 van de basisschool. We zien wel dat kinderen vaak veel beter gaan spreken door het voor- en vroegschoolse educatie-aanbod (VVE). Deze ontwikkelingslijn wordt echter niet meegenomen in de huidige monitor. Vanaf 2024 gaan wij met een nieuwe monitor werken. Daardoor zien we beter welke brede ontwikkeling die deze kinderen doormaken. Met deze gegevens kunnen wij samen met de kinderopvang en het onderwijs beter onderzoeken wat er nodig is om deze kinderen te helpen om hun achterstanden te verminderen.

Doelstelling 1.2 Beperken uitval in het onderwijs

De wet 'Van school naar duurzaam werk' is een jaar uitgesteld; de verwachting is dat deze begin januari 2026 geldig wordt. De voorbereidingen voor het nieuwe regionale programma *voorkomen schoolverlaten* in samenwerking met de *aanpak jeugdwerkloosheid* en *domein zorg en veiligheid* zijn wel volgens planning in 2024 gestart. Zo is het project 'Mbo als werkplaats' van start gegaan. Er is een startfoto gemaakt van de studentenpopulatie van MboRijnland, opleidingsachtergrond, ondersteuningsvragen en het beschikbare aanbod op het gebied van: onderwijsbegeleiding, gezondheid, welzijn, werk, financiën, vrije tijd en veiligheid. Aan dit onderzoek hebben medewerkers uit het onderwijs, gemeentelijke medewerkers van de afdelingen Sociaal Domein en Veiligheid, Vergunningen en Handhaving (VVH) en partners in de stad deelgenomen. Op basis van het onderzoek is een integraal plan van aanpak opgesteld. Met dit plan stemmen we het bestaande aanbod en behoefte op deze thema's op elkaar af. En maken we het aanbod makkelijker toegankelijk voor studenten. Zo wordt duurdere zorg en schooluitval beperkt.

Er zijn drie evenementen georganiseerd om jongeren voor te bereiden op de arbeidsmarkt:

1. *The Next Step* voor het praktijk- en speciaal onderwijs,
2. *On Stage* voor het vmbo
3. *Create Your Future* voor mbo-studenten. Leerlingen en studenten kregen workshops en trainingen aangeboden, maakten kennis met verschillende beroepsen en konden meelopen op de werkvloer.

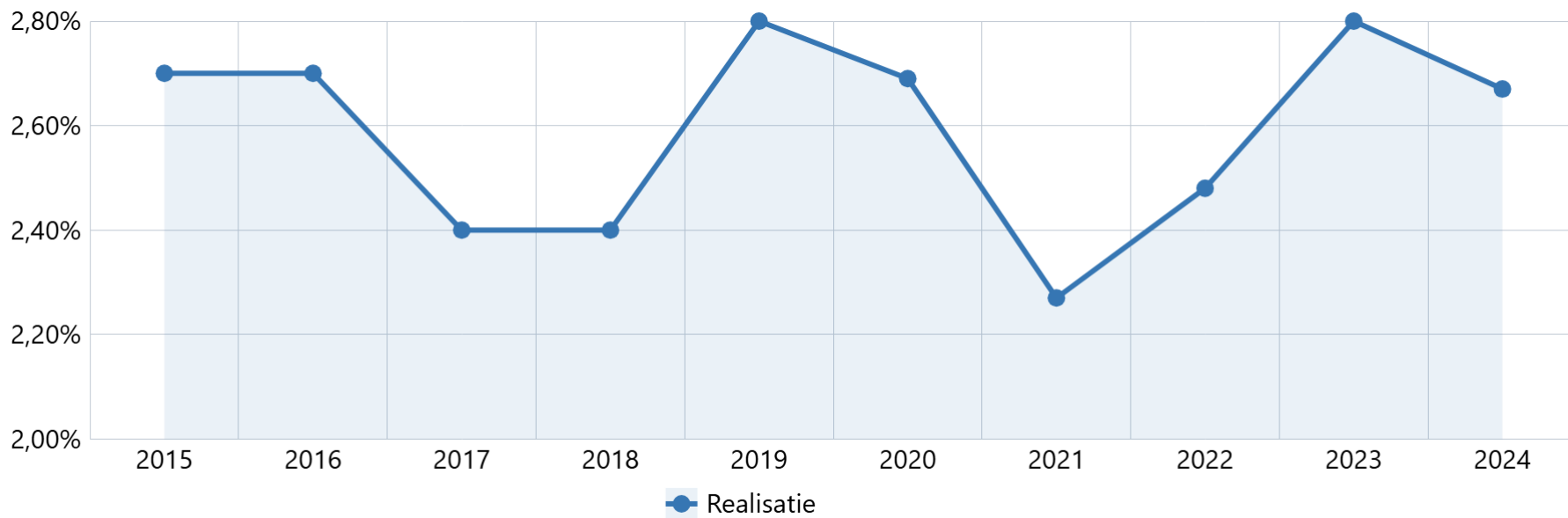
Jongeren met een afstand tot de onderwijs- en arbeidsmarkt hebben een steuntje in de rug gekregen bij hun vervolgstap. De *Leerwerkmakelaar* heeft 41 jongeren begeleid en naar een leerwerktraject BBL (29), een onderwijstraject BOL (5) of werk (7) geholpen. Daarnaast volgden 55 jongeren die uitgevallen waren een activeringstraject op het Leerwerkcentrum.

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers) in afgelopen schooljaar (Realisatie 2024)

Het aantal vsv-ers ten opzichte van het totaal aantal deelnemers aan voortgezet onderwijs en mbo-onderwijs.

Bron: VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ RMC

Type	2023	2024
Begroting	2,30%	2,30%
Realisatie	2,80%	2,67%



Toelichting

Doel gehaald: Nee.

Toelichting: In 2023 was 2,8% van de jongeren een voortijdig schoolverlater. Voor 2024 was het doel 2,3%. Dit doel is niet gehaald; in 2024 was het 2,67%. Als er meer vacatures zijn op de arbeidsmarkt, zie je vaak een kleine verhoging van het aantal voortijdig schoolverlaters.

Doelstelling 1.3 Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat

Een aantrekkelijk omgeving voor ondernemers draagt eraan bij dat zij zich in Zoetermeer willen vestigen en dat zij kunnen groeien, ondernemen en innoveren. We zorgen ervoor dat het juiste bedrijf op juiste plek terechtkomt. Hierdoor worden bedrijventerreinen gebruikt door bedrijven die daar horen en op een andere locatie in de stad niet passen. Ook zorgen we ervoor dat wijk(winkel)centra zich ontwikkelen tot locaties met een goede kwaliteit en met een

passende mix van voorzieningen.

Naast voldoende en aantrekkelijke ruimte om te ondernemen is onze dienstverlening aan ondernemers van belang. We hebben daarom het afgelopen jaar meegedaan in verschillende projecten en samenwerkingsverbanden. Deze zijn gericht op het ondersteunen van het midden- en kleinbedrijf (MKB) in de verschillende vernieuwingen en veranderingen. Waaronder een meer (veilige) digitale economie en energietransitie. Via het accountmanagement was de gemeente voor ondernemers ook in 2024 goed toegankelijk. Dit heeft onder meer bijgedragen aan groei en huisvesting van startende en groeiende ondernemers in de stad, zoals: Multiply BV (retail marketingspecialist).

Wat hebben wij gedaan in 2024:

- De cofinanciering (gezamenlijke financiering) en deelname in [MKB digitaal](#) voor lokale ondernemers is voortgezet.
- [MKB Digiwerkplaats](#) is mogelijk gemaakt op het Dutch Innovation Park.
- We hebben (startende) ondernemers ondersteund bij hun wens om te groeien. Dit is gebeurd via de dienstverlening vanuit [Ter Zake het Ondernemershuis](#).
- Op de drie noordelijke bedrijventerreinen: Rokkehage, Hoornhage en Zoeterhage is een stichting tussen ondernemers opgericht.
- De gemeente en de stichtingsbesturen op de noordelijke bedrijventerreinen hebben acties ondernomen om deze terreinen aantrekkelijker en duurzamer te maken.
- Samen met onze partners hebben we opnieuw verschillende bijeenkomsten voor ondernemers georganiseerd, waaronder:
 - Economic Board Zoetermeer
 - Dag van de ondernemer
 - WE-IT
 - Open Coffee
 - Zoetermeerse Zakenvrouwen
- We hebben de samenwerking met WE-IT met twee jaar verlengd (2025 en 2026). Doel is groei van IT'ers in het mkb in Zuid-Holland.
- Eind 2024 is een onderzoek afgerond voor een door ondernemers zelf te onderhouden netwerk van logistieke bedrijven binnen de A12 corridor. Er is een conceptrapport opgeleverd. Daaruit blijkt dat ondernemers het parkmanagement of sectorale belangenbehartiging uit de sector afdoende vinden.
- De uitwerking van het onderdeel Energietransitie bedrijven staat in: *Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen, Pijler 1: Gebouwde Omgeving, paragraaf Utiliteit en Bedrijven*.

Rapportcijfer over de dienstverlening van de gemeente aan ondernemers in Zoetermeer (Realisatie 2024)

Dit vinden Zoetermeerse ondernemers van het ondernemingsklimaat.

Bron: Ondernemerspeiling

Type	2023	2024
Begroting	6,9	6,9
Realisatie	6,2	6,6

Toelichting

Doel gehaald: nee, er is een lagere beoordeling dan in de begroting opgenomen.

Toelichting: De gemeente voert om het jaar de ondernemingspeiling uit. De meest recente peiling vond plaats in 2024. Het gemiddelde rapportcijfer voor de dienstverlening uit die peiling is een 6,6. Het rapportcijfer in de peiling daarvoor (2022) was een 6,2. Het cijfer voor de dienstverlening is dus gestegen met bijna een half punt. Dat is een waardevolle verbetering. Voor 2024 was als gemiddeld rapportcijfer een 6,9 als doel in de begroting opgenomen.

Doelstelling 1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

In Zoetermeer is de IT-sector van groot belang om op toekomstige kansen voor economische groei en ontwikkeling in te spelen. Dat gebeurt door op vernieuwende technologieën, robotisering en digitalisering in te spelen. Deze sector is in 2024 verder verstrekt door de komst van nieuwe bedrijven naar het Dutch Innovation Park en de groei van de [Dutch Innovation Community](#). In aansluiting op (investerings)voorstellen uit de markt was er ook aandacht voor de ontwikkeling van de overige drie sectoren waarop we ons focussen:

1. Handel & logistiek
2. Bouw & installatie
3. Zorg

Met de groeiwens van de stad is blijvend aandacht nodig voor de ontwikkeling van ruimte voor werk. De bestaande bedrijventerreinen, winkel- en kantoorlocaties moeten beter benut worden en waar passend gemengd met andere functies. We willen dat de bedrijven die door hun milieuhinder niet passend zijn op andere plekken in de stad, ruimte behouden op de bedrijventerreinen. Blijvende aandacht is ook nodig om het voorzieningenniveau in de stad hetzelfde te houden of te verbeteren.

Voor de startende en groeiende bedrijven zijn de voorwaarden om zich in de stad te vestigen versterkt. Dat doen we door ondersteuning in groei, huisvestingsmogelijkheden, coaching en het attenderen op netwerkverbindingen.

Wat hebben wij gedaan in 2024:

- Op www.scalebooster.nl is informatie voor startende en groeiende bedrijven vernieuwd.

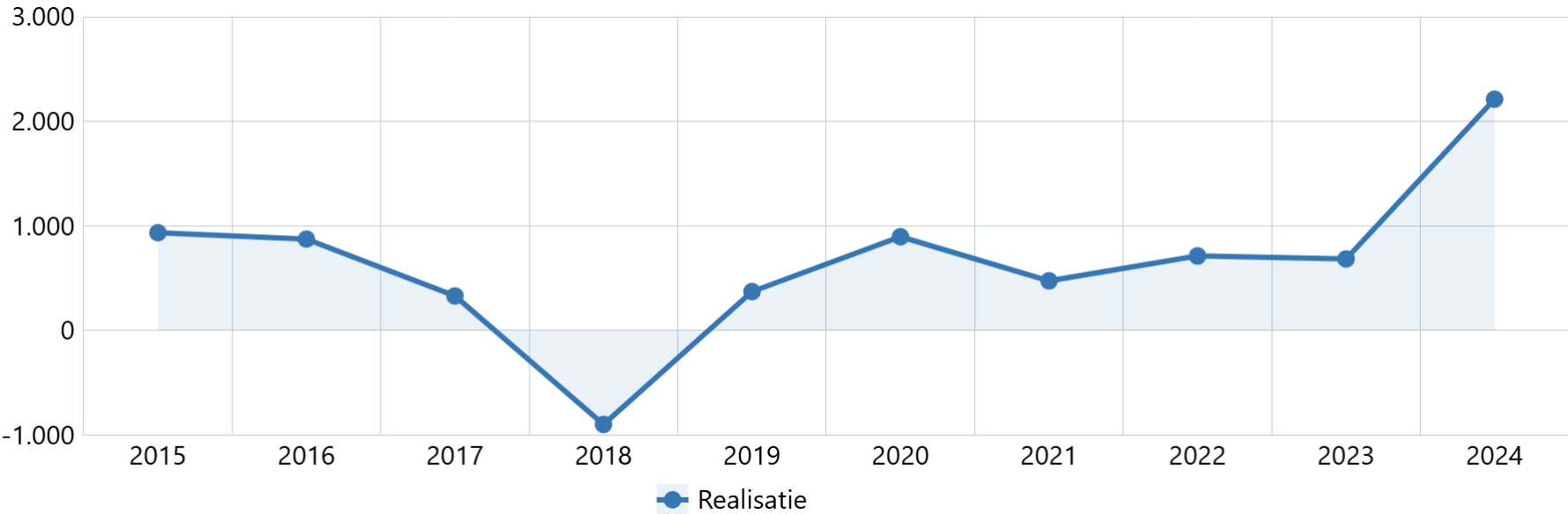
- Er is deelgenomen aan (regionale) ideeën en evenementen voor startende en groeiende ondernemers met nationale uitstraling, waaronder: Upstreamfestival en KvK Innovatie Top 100.
- Vanuit het Dutch Innovation Park is meegewerkt aan een onderzoek van Buck Consultants naar de meerwaarde van campussen in Nederland. Het park is aangemerkt als een van de 15 campussen in ontwikkeling. Op het Dutch Innovation Park groeit het aantal arbeidsplaatsen en het aantal bedrijven sneller dan op de 15 campussen in ontwikkeling. Gemiddeld genomen groeien campussen in deze ontwikkelingsfase vaak het snelst. Dit geldt voor zowel het aantal bedrijven als het aantal werknemers.
- We hebben verschillende bedrijfsbezoeken afgelegd om contact te houden met ondernemers. We bezochten vooral ondernemingen uit de vier focussectoren en ook uit de detailhandel en horeca.
- We hebben bijgedragen aan lokale kennis en inspiratie evenementen rond (vernieuwend) ondernemerschap, waaronder: Zoetermeer On Stage en Masterclass Ondernemerschap voor de Grote Expo van de Haagse Hogeschool.
- Samen met Platform Veilig Ondernemen Den Haag en het lokale georganiseerde bedrijfsleven is een regionaal Cyber Security Congres georganiseerd.
- De Innovatieprijs Zoetermeer 2024 is georganiseerd.
- Samen met het Werkgevers Servicepunt Zuid-Holland Centraal en De Binnenbaan (SEBO) hebben we een groep van 100 Zoetermeerse ondernemers in het zonnetje gezet in het kader van de landelijke Dag van de Ondernemer.
- Er zijn bijeenkomsten en evenementen georganiseerd die bijgedragen hebben aan het verbeteren van samenwerking en kennisuitwisseling tussen bedrijven en diverse onderwijspartners.
- Het Ontwerp Omgevingsprogramma gemeente Zoetermeer gebied Van Tuylpark en de noordelijke bedrijventerreinen is afgerond en ter inzage gelegd.
- Voor het verouderde wijk(winkel)centrum De Leyens en de Noordelijke bedrijventerreinen zijn verbeterpunten bekeken in de openbare ruimte. Zo maken we deze plekken klaar voor de toekomst.
- We zijn gestart met het proces om het retailbeleid te herzien en te vernieuwen, zodat duidelijk wordt wat er nodig is om de wijk(winkel)centra klaar te maken voor de toekomst.
- De strategie bedrijventerreinen Metropoolregio Rotterdam-Den Haag 2023-2030 is opgeleverd. Naast dat we ontwikkelingen beter gaan volgen, zijn belangrijke doelen:
 - Marktevenwicht op langere termijn;
 - Beter gebruiken van bestaande bedrijventerreinen;
 - Bedrijventerreinen die klaar zijn voor de toekomst
 - Ruimte voor bedrijven met een hogere milieucategorieën (hmc)
- Eind 2024 heeft onderzoeksbureau Ecorys een concept procesplan opgeleverd voor het beter gebruiken van bestaande bedrijventerreinen. Deze informatie helpt bij de uitwerking van de afspraken in de regionale strategie bedrijventerreinen.
- We zijn gestart met het herzien van de kantorenstrategie Metropoolregio Rotterdam-Den Haag 2025-2035.

Toename aantal arbeidsplaatsen (Realisatie 2024)

Arbeitsplaatsen zijn arbeidsovereenkomsten van minimaal 1 uur per week. De toename is het aantal arbeidsplaatsen dat in het begrotingsjaar extra gerealiseerd wordt ten opzichte van het vorige jaar.

Bron: Regionale Arbeidsmarktprognose 2023-2024 Zuid-Holland Centraal (1 juni 2023), Werkgelegenheidsregister (1 april 2024)

Type	2023	2024
Begroting	372	570
Realisatie	684	2.212



Toelichting

Doel gehaald: Ja.

Toelichting: Het aantal arbeidsplaatsen in de stad is toegenomen. Op het Dutch Innovation Park groeide het aantal arbeidsplaatsen meer dan in geheel Zoetermeer (20,2% tegenover in heel Zoetermeer een stijging van 4%). In 2024 zijn er op het Park iets meer dan 300 nieuwe arbeidsplaatsen bijgekomen (o.a. door vestiging van TKH-security en Rittal). Een aantal bedrijven is ook vertrokken: Atos Medical en CAE. Diverse startende bedrijven zijn gebleven in Zoetermeer, zoals: The Future Group, CNC Verspanen, PragmatiQ, NextNovate en Multiply.

In Zoetermeer is in 2024 het aantal bedrijfsvestigingen toegenomen met 1023 (van 11.452 naar 12.475). Het aantal faillissementen in 2024 is 38 (bron: <https://regiodata.kvk.nl/>). Dat zijn 28 faillissementen meer dan in het jaar 2023.

Het deel van de kantoren dat leeg staat is in 2024 toegenomen naar 10%. Dit was in 2023 9%. Er is vooral leegstand in de deelgebieden Entree en het Dutch Innovation Park en daarnaast gaat het om verdiepingen in bedrijfspanden op de bedrijventerreinen. De leegstand was in 2023 9%. De kantorenvorraad is in 2024 iets afgenomen van 550.650 m2 vvo naar 546.283m2 vvo.

Doelstelling 1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Om duurzame arbeidsparticipatie te stimuleren zijn in 2024 verschillende activiteiten verricht via werkbedrijf de Binnenbaan en met de partners binnen de Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal.

Arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal

Wat hebben wij gedaan in 2024:

- In 2024 zijn voorbereidingen getroffen voor het Werkcentrum Zuid-Holland centraal. Het Werkcentrum is een herkenbare plek waar alle vragen over werk, omscholing en personeelsvragenstukken gesteld kunnen worden. Waar we voorheen een ambitie hadden een Werkcentrum in te richten, is dit een wettelijke opdracht geworden per 2026. In 2024 is besloten een Werkcentrum in te richten in Zoetermeer dat de gehele week fysiek toegankelijk is. Daarnaast komen er inlooppunten in de regiogemeenten die 1 dag per week geopend zijn. Per 1 januari 2025 opent het Werkcentrum zijn deuren aan de Promenade in Zoetermeer (Stadshart).
- In 2024 is het dienstverleningsconcept voor het Werkcentrum ZHC uitgewerkt. Ook is alles voorbereid om het regionale mobiliteitsteam (RMT) en het Leerwerkloket te beëindigen. Een deel van hun diensten gaat over naar het Werkcentrum.
- De verwachting is dat het Werkcentrum in juni 2025 volledig operationeel is. Het digitale Werkcentrum is in 2024 voorbereid en per 7 januari 2025 operationeel (www.werkcentrumzuidhollandcentraal.nl).
- Het Werkgeversservicepunt begeleidt werkenden en werkzoekenden naar (ander) werk of (om) scholing. In 2024 hebben we 490 mensen naar werk begeleid.
- Ook hebben we evenementen georganiseerd om werkzoekenden, werkgevers en opleiders met elkaar in contact te brengen. Er waren 3 grote evenementen: Banenmarkt Mall of the Netherlands, Meet & Greet voor kandidaten uit het doelgroep register, Banenmarkt XL. Vier maanden na de

Banenmarkt zijn er 26 kandidaten succesvol bemiddeld naar werk. Daarna zijn de resultaten nauwelijks meer te achterhalen naar inspanningen vanuit de Banenmarkt XL.

- In de instrumentengids EVA staan de instrumenten beschreven die professionals binnen de gemeenten kunnen inzetten om inwoners kunnen ondersteunen en te begeleiden naar werk of duurzame participatie. De invoering van de gids in regio ZHC verloopt goed.

Vanuit het rijk hebben we tijdens de coronacrisis extra middelen ontvangen voor de Aanpak Jeugdwerkloosheid. De middelen zijn in 2024 ingezet voor:

- De inzet van leerwerkmakelaars in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC) voor een zo sterk mogelijke positie van kwetsbare jongeren op de arbeidsmarkt. De leerwerkmakelaar helpt jongeren die werken en leren willen combineren. Zij krijgen begeleiding bij het vinden van een leerbaan tot en met de start van hun opleiding (BBL) en begeleiding gedurende eerste periode van het traject om uitval te voorkomen. Ook werkgevers krijgen ondersteuning. De dienstverlening is aanbesteed en loopt vanaf 1 januari 2024 voor twee jaar, met een optie tot verlenging van nog eens twee jaar.
- In de regio zijn in 2024 ruim 100 jongeren door de dienstverlening van de Leerwerkmakelaars geplaatst op: een BBL-traject (70), daarnaast zijn er plaatsingen op werk (18), naar een reguliere opleiding en stage. (Verwijzingen komen van uit de gemeenten Werk, Inkomen en Participatie, afdelingen Leerplicht en het Doorstroom Punt.
- Bemiddeling van jongeren tot 27 jaar naar een BBL-traject (Beroepsbegeleidende Leergang), werken en leren.
- De Individuele Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA) is uitgebreid in de regio. In Zoetermeer is een bestaande en geborgde dienstverlening voor jongeren die dreigen af te glijden in de criminaliteit. IPTA is nu ook actief in Leidschendam-Voorburg.

Re-integratiedienstverlening aan bijstandsgerechtigden in 2024

Wat hebben wij gedaan in 2024:

- Het doel voor 2024 om 200 mensen uit de uitkering naar werk te begeleiden is behaald. Tot 1 december heeft De Binnenbaan 228 kandidaten aan een betaalde baan geholpen. Daarnaast kregen 134 mensen een parttimebaan. Ook vonden 43 niet-uitkeringsgerechtigden werk, waarvan 29 met loonkostensubsidie. Verder startten 28 jongeren met werken tijdens hun zoekperiode, waardoor ze geen uitkering nodig hadden.
- De Binnenbaan heeft zich net als in 2023 ingezet om meer mensen aan het werk te krijgen met een loonkostensubsidie bij werkgevers. De loonkostensubsidie vergoedt werkgevers voor een eventueel verminderde productiviteit door een arbeidsbeperking. Eind 2024 zijn er 229 personen met een loonkostensubsidie aan de slag bij een externe werkgever. Dat is ruim boven het afgesproken doel van 210. Vergeleken met 2023 is dat een groei van 54 personen.
- Het aantal plaatsingen op een beschutte werkplek was met 77 plekken eind 2024 gelijk aan het afgesproken doel met De Binnenbaan en 10 hoger dan in 2023. De Sociale Werkvoorziening is sinds 2015 gesloten voor nieuwe instroom en hierdoor loopt het aantal mensen in de SW terug. Deze terugloop verloopt in 2024 sneller dan begroot. Een aantal kandidaten maakt gebruik van de Regeling Vervroegd Uittreden en medewerkers gaan na langdurig verzuim uit dienst. In 2024 liep het aantal WSW-ers terug van 225 naar 214, terwijl 223 begroot was.
- Simpel switchen: dit onderdeel bestaat o.a. uit de volgende projecten: Van deel naar heel (gekeken wordt of kandidaten die parttime werken meer uren kunnen werken) en de pilot Verkorte aanvraag snel besluit, inkomensregisseurs van de gemeente en werkregisseurs van De Binnenbaan pakken samen de bijstandsaanvraag op. Deze laatste pilot is in oktober gestart, in april 2025 evalueren we de pilot.
- Om de dienstverlening te verbeteren heeft De Binnenbaan gewerkt aan de ontwikkeling van het vakmanschap van de professionals o.a. door het bevorderen van een gezonde, vitale en veilige werkomgeving en het stimuleren van een leven lang ontwikkelen. In 2024 heeft 85% van het

kaderpersoneel van De Binnenbaan deelgenomen aan programma's die gericht zijn op vakmanschap en ontwikkeling. Alle werkregisseurs krijgen de training Participatiewet en intervisie.

- In 2024 is verder gewerkt aan een plan om het SEBO-keurmerk te versterken. Eind 2024 was het aantal SEBO-leden gegroeid van 53 in 2023 naar 60 in 2024.
- Van de twee projecten die vielen onder het programma sociale innovatie, de pilot Basisbanen en pilot Onder de Pannen, is besloten om deze niet te starten. Over het programma en de projecten is in de Programma en Projectrapportage aan de Raad gerapporteerd ([Document Zoetermeer - Bijlage - Rapportage programma's en projecten 1e helft 2024 - iBabs Publieksporaal](#)) en in de rapportage programma's en projecten 2e helft van 2024.

Inburgering

Op 31 december 2024 volgen in totaal 576 mensen een inburgeringstraject in Zoetermeer. Deze trajecten helpen nieuwkomers om de Nederlandse taal te leren en volwaardig te participeren in de samenleving. Een inburgeringstraject bestaat uit meerdere verplichte onderdelen, waaronder een leerroute, het participatieverklaringstraject (PVT) en de module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP).

Alle deelnemers zijn in het kader van hun inburgeringstraject gesproken en begeleid door het uitvoeringsteam Inburgering en de collega's van de Binnenbaan, en waar nodig door samenwerkingspartners. Hierdoor hebben zij ondersteuning gekregen bij het vinden van werk, onderwijs en andere vormen van participatie.

Wat hebben wij gedaan in 2024:

- Deelname aan inburgeringstrajecten:
 - 302 deelnemers volgen de B1-route: gericht op taalvaardigheid tot niveau B1, met het doel werk te vinden.
 - 241 deelnemers volgen de Z-route: bedoeld voor inburgeraars met een lagere leerbaarheid, met focus op zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.
 - 33 deelnemers volgen de onderwijsroute: bestemd voor jonge inburgeraars die willen doorstromen naar regulier middelbaar of hoger onderwijs.
- Resultaten inburgering:
 - 38 personen hebben hun inburgeringstraject volledig afgerond of een vrijstelling ontvangen vanwege doorstroom naar een MBO-, HBO- of WO-opleiding.
 - 359 deelnemers hebben het participatieverklaringstraject afgerond.
 - 162 deelnemers hebben de module Arbeidsmarkt en Participatie afgerond.
- Inburgering vanuit de opvang:
 - Inburgeraars die verblijven in de Zoetermeerse opvang krijgen direct de mogelijkheid om te starten met hun inburgeringstraject.
 - 58 personen zijn in 2024 al vanuit de opvang gestart met hun traject.
 - Er wordt onderzocht hoe de motie de motie 2411-62 'Samen bouwen aan een nieuwe toekomst' in Zoetermeer kan worden uitgevoerd, met aandacht voor praktische toepasbaarheid en lokale haalbaarheid.
- Integratieversneller en arbeidsmarkt:
 - De regionale samenwerking via de integratieversneller heeft positieve resultaten opgeleverd.
 - 24 statushouders in de opvang zijn bemiddeld naar betaald werk.
 - 6 statushouders hebben inmiddels betaald werk gevonden in de opvang.

Met deze stappen versterken we de arbeidsmarktpositie van statushouders en bevorderen we hun integratie in Zoetermeer.

Asielopvang

Gemeente Zoetermeer heeft in het kader van de Spreidingswet gewerkt aan een gezamenlijk regioplan asielopvang Haaglanden binnen de RRT Haaglanden. Dit plan is als regio aangeboden aan de minister van Asiel en Migratie. De taakstelling voor Zoetermeer bedroeg op basis van de verdeelsleutel 703 asielopvangplekken.

Wat hebben wij gedaan in 2024:

- Gerealiseerd: Regioplan Asielopvang regio Haaglanden ingediend (november 2024).
- Gerealiseerd: Gemeente Zoetermeer heeft voldaan aan de taakstelling van 703 opvangplekken door de capaciteit op de PI-Zoetermeer te verhogen.

Toelichting:

De gemeente heeft haar verantwoordelijkheid genomen en een bijdrage geleverd aan de opvang van asielzoekers binnen de gestelde kaders van de Spreidingswet.

Huisvesting statushouders

Gemeente Zoetermeer heeft in het kader van de huisvestingstaakstelling de opdracht om per halfjaar een vastgesteld aantal statushouders te huisvesten. De taakstelling wordt bepaald op basis van landelijke richtlijnen.

Wat hebben wij gedaan in 2024:

- Gerealiseerd: Taakstelling eerste helft 2024 behaald – 123 statushouders gehuisvest.
- Gerealiseerd: Inhaalactie achterstand 2023 – 59 statushouders alsnog gehuisvest in 2024.
- Gedeeltelijk gerealiseerd: Taakstelling tweede helft 2024 – van de 121 te huisvesten statushouders waren eind november 29 geplaatst, nog 92 te plaatsen.

Toelichting:

De gemeente heeft haar taakstelling voor de tweede helft van 2024 niet volledig kunnen realiseren, voornamelijk door de aanhoudende woningnood. Om de opgelopen achterstand te beperken, heeft de gemeente de volgende maatregelen getroffen:

- Inzet van de HAR-regeling: Tijdelijke opvang van 100 statushouders in het voormalige NH-hotel, gefinancierd uit beschikbare HAR-middelen.
- Overleg met woningcorporaties over lange termijn oplossingen om structurele huisvesting te realiseren.

% Arbeidsparticipatie (Realisatie 2024)

Het aandeel (= percentage) werkenden van de totale bevolking is de netto arbeidsparticipatie. Alle 15- tot 75-jarigen in de bevolking worden meegeteld. Bij het vaststellen van de arbeidsparticipatie wordt uitgegaan van een grens van 12 uur per week werken.

Bron: CBS

Type	2023	2024
Begroting	71%	72%
Realisatie	72%	76%

Toelichting

Doel gehaald: Ja.

Toelichting: De economie trekt aan. De werkzame beroepsbevolking neemt toe.

Uitstroom naar werk (Realisatie 2024)

Uitstroom uit de bijstand als gevolg van werk.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2023	2024
Begroting	200	200
Realisatie	209	181



Toelichting

Doel gehaald: Ja.

Toelichting: Doel is ruimschoots behaald. Er is nog steeds krapte op de arbeidsmarkt waardoor er steeds meer mensen uitstromen naar werk en werkregisseurs van De Binnenbaan weten steeds beter de juiste match te maken.

Deeltijd werkenden met uitkering (Realisatie 2024)

Aantal uitkeringsgerechtigden dat op 31-12 inkomsten uit parttime werk heeft.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2023	2024
Begroting	400	500
Realisatie	522	474

Toelichting

Doel gehaald: Nee.

Toelichting: Er zijn meer mensen volledig aan het werk gegaan en daarmee niet meer afhankelijk van een bijstandsuitkering.

Uitstroom naar school (Realisatie 2024)

Aantal jongeren dat vanuit een bijstandsuitkering weer uitstroomt naar school.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2023	2024
Begroting	40	40
Realisatie	15	19

Toelichting

Doel gehaald: Nee.

Toelichting: we zien dat de jongeren die zichzelf kunnen redden dat ook wel doen. Als een jongere zich meldt voor een bijstandsuitkering dan is daar vaak meer mee aan de hand. Vaak er is sprake van meerdere problemen op verschillende leefgebieden. Die problemen moeten eerst worden aangepakt en daarna is er weer ruimte voor ontwikkeling en dus een opleiding. Lukt een opleiding niet dan is praktijkleren soms een goed alternatief.

Doelstelling 1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Inkomensvoorzieningen en minimabeleid

Steeds meer huishoudens hebben moeite met rondkomen (zowel huishoudens met sociaal minimum als daarboven, tot zelfs een brede groep middeninkomens). Waar we de kans krijgen spreekt het college het Rijk aan, om hiervoor structurele oplossingen te bieden, gericht op een werkelijk toereikend sociaal minimum en ervoor te zorgen dat werken daadwerkelijk loont. In 2024 heeft Zoetermeer hiervoor meegeschreven aan het manifest '[Geen Pleisters meer!](#)' van de G40. Hierin roepen we het Rijk op om de aanbevelingen van de commissie Sociaal Minimum over te nemen en te zorgen voor een toereikend en voorspelbaar inkomen voor alle Nederlanders.

Het jaar 2024 stond binnen inkomensondersteuning/armoedebelid in het teken van het actieonderzoek naar 'besteedbaar inkomen'. Het college onderzocht of en in hoeverre voor inkomensondersteunende voorzieningen uitgegaan kan worden van besteedbaar inkomen, in plaats van inkomen. Het verkennend onderzoek bestond uit twee delen: Een cijfermatig onderzoek van het Nibud en een actie-onderzoek door K2. Voor het actieonderzoek hebben we gekozen voor een innovatieve werkwijze, waar we samen met de doelgroep hebben gekeken waar hun grootste bestaansonzekerheid zit en hoe we dit het beste kunnen oplossen.

De verhalen van inwoners zijn verzameld in de verhalenbundel. Ook is er een expositie opgezet waar de verhalen van de inwoners te horen zijn. De expositie heeft landelijke aandacht gehad van het Ministerie van SZW en de VNG. De expositie is in 2025 te bezichtigen in het werkcafé van de Binnenbaan.

Wat hebben wij gedaan in 2024:

- De raad heeft in december [het raadsvoorstel](#) met de uitkomsten en aanbevelingen uit het actieonderzoek unaniem vastgesteld. Hierin staan de aanbevelingen van onze inwoners, het Nibud en onderzoeksbureau K2 over hoe we bestaansonzekerheid van werkende Zoetermeesters kunnen aanpakken.
- In maart heeft het college [nieuwe beleidsregels](#) voor de Individuele Inkomenstoeslag (IIT) vastgesteld. De wijziging was bedoeld om de beleidsregels, volgens de aanbevelingen van de commissie Sociaal Minimum, te vereenvoudigen.

Preventie en schuldhulpverlening

Met schuldhulpverlening zorgen wij voor preventie, een passend aanbod voor het stabiliseren en oplossen van schulden, goede begeleiding, instrumenten voor effectievere schuldhulp, nazorg en het vergroten van financiële zelfredzaamheid.

We hielpen in 2024 meer inwoners met informatie en advies, stabilisering van schulden, budgetbeheer en doorverwijzing naar (aanvullende) ondersteuning. Het aantal ingezette producten steeg licht van 1.702 in 2023 naar 1.759 in 2024. Positief is dat ook inwoners zelfhelpinstrumenten, zoals Nibud geldplannen, benutten. We hebben contact met inwoners met een betalingsachterstand in het kader van vroegsignalering intensiever vormgegeven. Daardoor wordt meer bekend over de achtergrond van de betalingsachterstanden en kan betere passende ondersteuning worden ingezet.

Wat hebben wij gedaan in 2024:

- De preventiemedewerkers stonden in contact met inwoners, professionals en onderwijspartners in de stad om het thema 'geldzaken' op een laagdrempelige en interactieve manier vorm te geven. Het online bereik via [#OMGZoetermeer](#) op Instagram is gestegen. Er werd een nieuwe podcastserie 'OMG Money Talks' voor jongeren gelanceerd. Op verschillende basis- en middelbare scholen en bij mbo Rijnland zijn activiteiten

georganiseerd, zoals gastlessen over geld en voorlichting over de risico's van 'achterafbetaaldiensten'. Op Wereldarmoededag is met ervaringsdeskundigen en professionals een live radioshow gehouden, die armoede en hulpverlening in Zoetermeer onder de aandacht bracht en mensen hielp de juiste weg naar hulp te vinden.

- 274 Zoetermeesters hebben preventief een Nibud geldplan ingevuld. In 2023 waren dat 257. Het totaal gebruik is daarmee in 2024 weer gestegen met bijna 7%.
- Het project Vindplaats verborgen schulden heeft een eerste positieve evaluatie gehad. Bij de deelnemende werkgevers zijn voorlichtingssessies gehouden. Hiermee zijn ruim 160 werknemers met informatie bereikt over geldzorgen, het herkennen ervan en het hulpaanbod van de gemeente. Drie werknemers zijn in beeld gekomen voor ondersteuning bij geldzaken. Daarom is gekozen om het project uit te breiden, op te schalen en extra aandacht geven aan het inzichtelijk maken van de (financiële) baten.
- Het GeldPunt is begin 2024 geëvalueerd, waarbij aanbevelingen zijn gedaan die hebben bijgedragen aan een grotere bekendheid, een verbeterde registratie van hulpvragen en een sterkere verbinding met partners in de stad. Inwoners weten het inloopsprekuur goed te vinden en er is een derde locatie geopend bij de inZet-inlooplocatie in Meerzicht.
- Bij vroegsignalering kozen wij voor een proactievere aanpak die heeft bijgedragen aan een hoger bereik.
- De pilot met Certin, waarin we inwoners met een betalingsachterstand belden, bereikte 2086 mensen. In 480 gevallen betrof het een hulpvraag. Deze inwoners zijn vervolgens warm doorverwezen voor verdere ondersteuning. In de overige gevallen gaven inwoners aan dat zij de kwestie zelf hadden opgelost of konden oplossen, of dat er al contact was met instanties. Ook als ze het hulpaanbod afwezen, vonden inwoners het prettig dat er contact was opgenomen.
- We willen dat de inwoner onze ondersteuning als laagdrempelig ervaart. De website is toegankelijker gemaakt om ervoor te zorgen dat men zonder veel muisklikken op de gemeentelijke website makkelijk bij de informatie over schuldhulpverlening komt. De training Direct Duidelijk is door vrijwel alle schuldhulpverleningsconsulenten gevolgd. Standaardbrieven aan schuldeisers en cliënten zijn aangepast. Er zijn stappen gezet om de aanvraagprocedure en intakefase te verkorten, in aanloop naar de komende wijzigingen in de NVVK-basisdienstverlening.

Aantal bijstandsuitkeringen (Realisatie 2024)

Aantal bijstandsuitkeringen levensonderhoud per 31-12 van het betreffende jaar.

Bron: Suites4 SociaalDomein

Type	2023	2024
Begroting	2.375	2.520
Realisatie	2.564	2.568

Toelichting

Doel gehaald: Ja.

Toelichting: Het aantal bijstandsuitkeringen is stabiel. Ondanks de krappe arbeidsmarkt zien we dat een groot deel van de bijstandspopulatie een grote afstand tot de arbeidsmarkt heeft.

Bereik minimaregelingen uitgedrukt in % doelgroep (Realisatie 2024)

Bereik uitgedrukt in som van % doelgroep Zoetermeerpas / Collectieve ziekteverzekering / Kwijtschelding gedeeld door 3.

Bron: Gemeentelijke administratie

Type	2023	2024
Begroting	85%	85%
Realisatie	72%	69%

Toelichting

Doel gehaald: Nee.

Toelichting: Het bereik is onder begroot, vooral vanwege een relatief laag bereik bij de gemeentepolis. Dit hoeft echter niet negatief te zijn, omdat de gemeentepolis niet voor iedereen de best passende verzekering is. In het kader van de actieagenda gaan we voor de jaarstukken over 2025 kijken hoe bereik effectiever kunnen meten én monitoren.

Totalen per doelstelling

Bedragen x €1.000

Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	Jaarrekening				
	Lasten	Baten	Toevoegingen	Onttrekkingen	Saldo
Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren (1.1)	-21.906	9.617	-2.329	3.280	-11.338
Beperken uitval in het onderwijs (1.2)	-3.004	690	0	0	-2.315
Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat (1.3)	-2.514	689	0	70	-1.755
Bevorderen groei werkgelegenheid (1.4)	-383	0	0	0	-383
Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie (1.5)	-24.617	2.714	0	250	-21.653
Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan (1.6)	-80.697	59.511	0	0	-21.186
TOTAAL PROGRAMMA	-133.122	73.221	-2.329	3.600	-58.629

Financiën op hoofdlijnen

Doelstelling 1.1

Het budget is o.a. ingezet voor onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, lokaal onderwijsbeleid en onderwijsachterstanden.

Doelstelling 1.2

Het budget is o.a. ingezet voor het beperken van voortijdig schoolverlaten, de zorgstructuur, de aansluiting onderwijs, arbeidsmarkt en volwasseneneducatie.

Doelstelling 1.3

Het budget is o.a. ingezet voor (strategisch) beleid, maatregelen voor het versterken van het ondernemersklimaat en verhogen samenwerking en organisatiegraad op werklocaties. Ook is bijgedragen aan samenwerkingen in de regio, zoals: WE-IT en Business Park Haaglanden.

Doelstelling 1.4

Het budget is ingezet voor de innovatieprijs en bijdragen aan verschillende (regionale) initiatieven en events voor start- & scale-ups. Daarnaast voor onderzoek voor de retail in Zoetermeer en voor stimuleringsmaatregelen.

Doelstelling 1.5

Het budget is ingezet om werkzoekenden te laten participeren op de (regionale) arbeidsmarkt en sociale activering door middel van o.a. bijdragen aan de verbonden partij De Binnenbaan BV.

Doelstelling 1.6

Het budget is ingezet voor uitkeringen levensonderhoud (bijstand), armoedebelid (inkomensondersteunende voorzieningen zoals bijzondere bijstand of de ZoetermeerPas, maar ook bijvoorbeeld ondersteuning van partners) en voor zaken als handhaving.

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.